

Asiantuntija-arvio Lahden kaupungin luonnonsuojeluohjelman keskeisistä vaikutuksista

Päiväys

8.5.2025

Laatija

Hanna Tuovila, Emma Sairanen

Laadunvarmistaja

Heli Nukki

Sitowise Oy / Hanna Tuovila ja Emma Sairanen

Asiantuntija-arvio Lahden kaupungin luonnonsuojeluohjelman
keskeisistä vaikutuksista

Päiväys 8.5.2025

Laatija Hanna Tuovila ja Emma Sairanen

Laadunvarmistaja Heli Nukki

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
1.1	Luonnonsuojelun nykytila Lahdessa.....	3
1.2	Luonnonsuojelun merkitys kaupungissa	4
1.3	Luonnonsuojeluohjelman yhteydet kaupungin strategiaan, muihin ohjelmiin ja sitoumuksiin	4
1.4	Suojelun keinot ja ekologinen kompensatio	6
1.5	Vaikutusten ennakoarviointi (EVA)	8
2	Luonnon suojeluohjelman vaikutusten ennakoarvioinnin tulokset.....	9
2.1	Arvioinnin toteutus.....	9
2.2	Luonnonsuojeluohjelman toteuttamisen hyödyt	10
2.3	Luonnonsuojeluohjelman toteuttamisen haitat.....	11
2.4	Hyödyt, jos luonnonsuojeluohjelmaa ei toteuteta	12
2.5	Haitat, jos luonnonsuojeluohjelmaa ei toteuteta.....	12
2.6	Kokonaisarvio luonnonsuojeluohjelmasta	13
3	Johtopäätökset.....	16
4	Liitteet	17
	Liite 1: Luonnonsuojeluohjelman vaikutukset kaupungin strategian toteutumiseen	17
	Liite 2: Luonnonsuojeluohjelman vaikutusten ennakoarviointi	19

1 Johdanto

1.1 Luonnonsuojelun nykytila Lahdessa

Lahden alueen ainutlaatuista luontoa voidaan suojella vain Lahdessa. Kaupungin luonnonsuojeluohjelma on tärkeä työkalu arvokkaiden luontoympäristöjen suojelun edistämiseksi alueella.

Suomi ja EU ovat sitoutuneet YK:n biodiversiteettisopimuksen tavoitteisiin. Kansainvälisen luontosopimuksen tavoitteena on pysäyttää luontokato vuoteen 2030 mennessä ja se sisältää tavoitteen suojella 30 % maa- ja merialueista. Myös EU:n biodiversiteettistrategiassa tavoitellaan 30 % suojelua maa- ja merialasta. Lisäksi EU tavoittelee tiukan suojelun kattavan kolmas osan tästä eli yhteensä 10 % Euroopan maa- ja merialueista.

Lahden kaupungin ympäristöohjelmassa (KH18.6.2018) on asetettu tavoitteeksi Lahden suojelupinta-alan kasvattaminen viiteen prosenttiin (5 %) vuoteen 2030 mennessä. Ympäristöohjelmaan on myös kirjattu, että kaupunki laatii tavoitteen toteutumista ohjaavan luonnonsuojeluohjelman. Kaupungin luonnonsuojeluohjelman ensimmäinen versio valmistui vuonna 2023 (Ympäristösuunnittelu Enviro).

Lahden kaupungin alueella on suojeltu tällä hetkellä luonnonsuojelulaille yhteensä noin 1067 hehtaaria. Tähän sisältyvät sekä kaupungin, seurakunnan, valtion ja yksityisten omistamat suojelukohteet. Kaupungin kokonaispinta-alaan nähden suojelualueiden osuus on tällä hetkellä 2,06 %.

Luonnonsuojeluohjelma sisältää yhteensä 33 uutta suojelukohdetta kaupungin omistamilla alueilla. Valtaosa uusista suojelukohdeista on yleiskaavassa retkeily- ja ulkoilualueita (VR, VR/S 10 kpl) sekä lähivirkistysalueita (VL, 12 kpl). Maa- ja metsätalousmerkinnällä (M, MU, MY) on yleiskaavassa 8 kohdetta. Muut kohteet (3 kpl) ovat yleiskaavassa suojelumerkinnällä SL.

1.2 Luonnonsuojelun merkitys kaupungissa

Luonnonsuojelun merkitys kaupungeissa on suuri. Vehreät ympäristöt lisäävät viihtyvyyttä, houkuttelevat alueelle uusia asukkaita ja edistävät kaupungin elinvoimaisuutta. Luontomatkailulla on myös Lahden seudulla merkittävä rooli. Esimerkiksi Salpausselkä Geopark on nimetty UNESCO Global Geopark -kohteeksi, mikä tuo alueelle matkailijoita, ja tukee siten alueen elinvoimaisuutta.

Luonnonsuojelualueilla on tärkeä rooli virkistysalueina. Monimuotoisten luontoympäristöjen on osoitettu tukevan ihmisten fyysistä ja psyykkistä terveyttä mm. palauttavien vaikutusten, immuunipuolustusta vahvistavan mikrobialtistuksen, liikunnan lisäämisen ja esimerkiksi verenpaineen laskun kautta. Tutkimusten mukaan laadukkaiden viheralueiden läheisyys myös nostaa kaupunkiasuntojen hintaa.

Luonnonsuojelualueilla on myös tärkeä rooli hiilinieluinä ja varastoinä sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.

1.3 Luonnonsuojeluohjelman yhteydet kaupungin strategiaan, muihin ohjelmiin ja sitoumuksiin

Luonnonsuojeluohjelma 2025–2030 liittyy ja täydentää kuvassa 1 esitettyjä kaupungin ohjelmia ja sitoumuksia. Suojelemalla esitetyt kohteet päästään 3,7 prosenttiin kaupungin kokonaispinta-alasta. Suojelupinta-ala jää selvästi alle ympäristöohjelmassa esitetyn 5 % tavoitteen.

<p>Kansainväliset kehikot ja tavoitteet</p> <p>YK:n kestävä kehityksen tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Turvataan maanpäällistä ja vedenalaista luonnon monimuotoisuutta <p>YK:n biodiversiteettisopimus</p> <ul style="list-style-type: none"> Suojellaan 30 % maa- ja merialueista <p>EU:n biodiversiteettistrategia ja ennallistamisasetus</p> <ul style="list-style-type: none"> Suojellaan 30 % maa- ja merialueista, josta kolmasosa suojellaan tiukasti Ennallistamistoimet kattavat 20 % maa- ja merialueista Kaupunkien viheralueet kattavat 45 % pinta-alasta ja latvusten peittävyys on 10 % 	<p>Lahden omat ohjelmat</p> <p>Luontoposiitiivinen Lahti (2024)</p> <ul style="list-style-type: none"> Tavoitellaan luontoposiitiivisuutta vuoteen 2030 mennessä <p>Luontoaskel terveyteen –ohjelma 2022–2032</p> <ul style="list-style-type: none"> Tuetaan kestävää arki liikumista ja ulkona tapahtuvaa fyysistä aktiivisuutta Lisätään monimuotoista luontoa asuinympäristössä 	<p>Ilmasto-ohjelma (2023) ja Hiilineutraalisuustavoite (2024)</p> <ul style="list-style-type: none"> Päästövähennysten jälkeen jäävät 20 % päästöistä sidotaan alueen hiilinieluihin tai hyvitetään Edistetään ilmastonmuutokseen sopeutumista lisäämällä suojeltujen alueiden pinta-ala 5 %:iin Lahden pinta-alasta Metsänhoidossa suojellaan luonnon monimuotoisuutta, vesistöjä ja maaperää mm. luonnonsuojelualueiden avulla 	<p>Ympäristöohjelma (2018)</p> <ul style="list-style-type: none"> Vähintään 5 % Lahden pinta-alasta on suojeltuja alueita 2030 mennessä Laaditaan Lahdelle luonnonsuojeluohjelma <p>Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma (2024)</p> <ul style="list-style-type: none"> Tavoitellaan luonnon monimuotoisuuden suojelua ja luonnon tilan parantamista Seurataan suojelualueiden pinta-alaa 	<p>Viheralueohjelma (2024)</p> <ul style="list-style-type: none"> Tavoitellaan luonnon monimuotoisuuden lisäämistä, ekologisesti kytkeytyntä viheralueverkostoa, arvokkaiden luonnon ympäristöjen suojelua Ylläpidetään terveyshyötyjä tarjoavaa lähiluontoverkostoa, kuten luonnonsuojelualueiden luontopolkuja
<p>Kansallinen lainsäädäntö ja EU-lainsäädäntö</p> <p>Luonnonsuojelulaki 9/2023 §11: Kunnan velvollisuus edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua sekä maisemansuojelua alueellaan.</p> <p>Metsälaki 1093/1996 §10: Velvollisuus hoitaa ja käyttää metsiä siten, että turvataan edellytykset luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden kohteiden säilymiselle.</p> <p>Vesilaki 587/2011 §11: Kielto vaarantaa luonnontilaisen fladan, kluuvijärven, lähteen, noron tai enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontila.</p> <p>EU:n luontodirektiivi 1992/43/ETY: Velvollisuus olla hävittämättä tai heikentämättä direktiivissä mainittujen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.</p> <p>EU:n lintudirektiivi 2009/147/EC: Velvollisuus osoittaa Natura 2000 -suojelualueita direktiivin lajeille.</p>				
<p>Vapaaehtoiset sitoumukset</p> <p>Kymppikaupunkien julkilausuma</p> <ul style="list-style-type: none"> Kehitetään siniviheralueita luonnon monimuotoisuuden tukemiseksi ja edetään kohti luontoposiitiivisuutta <p>EU:n Green City Accord</p> <ul style="list-style-type: none"> Tavoitellaan luonnon monimuotoisuuden suojelua ja luonnon tilan parantamista Seurataan suojelualueiden pinta-alaa 				

Kuva 1. Eri tavoin Lahden kaupunkia velvoittavat luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonsuojeluun liittyvät vapaaehtoiset ja lakimääräiset sitoumukset sekä lait.

Luonnonsuojeluohjelma tukee monella tavalla Lahden kaupungin strategiaa 2030 (KV 14.3.2022). Lisäsuojelu on olennainen osa luonnon tilan parantamista Lahdessa ja siten suojelualueiden lisääminen on konkreettinen toimenpide luontoposiitiivisuuden edistämiseksi. Luonnonsuojelualueiden määrä on myös selkeä indikaattori luontoposiitiivisuuden edistymisen seurannassa. Lisäksi luonnonsuojelualueet, alueiden opasteet sekä muu mahdollinen viestintä tarjoavat mahdollisuuden asukkaiden luontotietoisuuden lisäämiseen.

Lisäsuojelulla on myös merkittävä rooli kaupungin hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisessa. Tavoite nojaa osittain tarpeeseen sitoa päästövähennysten jälkeen jäljelle jääviä päästöjä Lahden luonnollisiin hiilinieluihin. Suojelu varmistaa puuston ja maaperään hiilivarastojen säilymisen.

Strategiassa tavoitellaan myös kehittymistä kansainvälisenä matkailukaupunkina sekä asukkaiden hyvinvoinnin lisäämistä. Edustavat, monimuotoiset ja riittävän laajat luontoalueet sekä reitistön kehittyminen alueilla kannustavat lahtelaisia liikkumaan

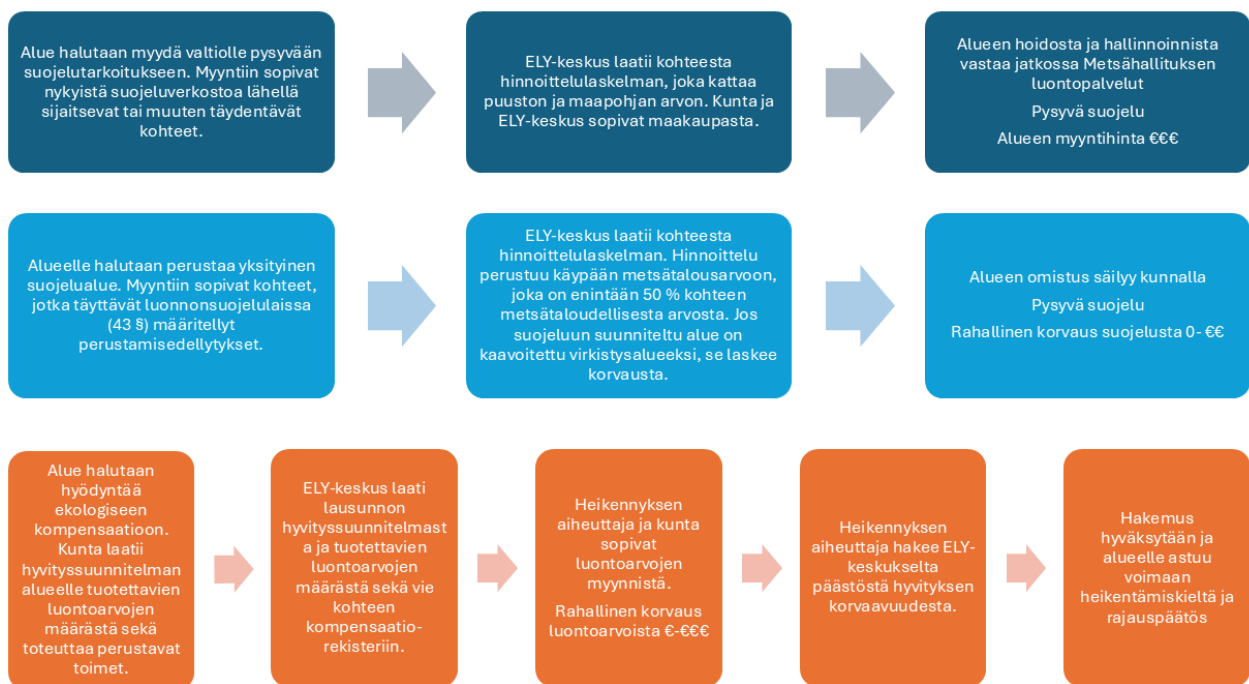

luonnossa ja mahdollistavat luontomatkailun yleistymisen. Esimerkiksi Lapakiston suosituksen alueen laajeneminen voi houkuttaa matkailijoita saapumaan kauempaakin.

Ohjelman vaikutuksia strategiaan on eritelty tarkemmin liitteessä 1.

1.4 Suojelun keinot ja ekologinen kompensatio

Kuvassa 2 esitellään kunnan vaihtoehtoisia keinoja toteuttaa omistamansa alueen suojele. Kuvan kaaviossa esitetään myös mekanismit, joilla kunnan on mahdollista saada omistamastaan alueesta korvauksia luontoarvojen perusteella.

Kuva 1. Erilaiset tavat toteuttaa luonnonsuojelua tai luontoarvojen säilymistä kunnissa.

Ekologinen kompensatio mahdollistaa kunnalle luontoarvojen tuottamisen omistamalla mailla. Synnytettyjä luontoarvoja voidaan hyödyntää kunnan omien, luontoarvoja heikentävien toimenpiteiden hyvityksenä tai ne voidaan myydä luonnonarvomarkkinoilla.

Ekologiseen kompensatioon soveltuvat erityisesti kohteet, joissa on mahdollista erilaisten ennallistamistoimenpiteiden ja luonnon tilan paranemisen kautta tuottaa lisää luontoarvoja. Kannattavan luontoarvoilisäyksen aikaansaamiseksi tulee käytännössä aina toteuttaa erilaisia ennallistamistoimia, esimerkiksi lahopuun lisäystä, alkuperäisen vesitalouden palauttamista tai puulajiston monipuolistamista. Luontoarvoiltaan valmiiksi arvokkaat kohteet sopivat usein paremmin suojeluun. Joissain erityistapauksissa voidaan valmiiksi arvokas kohde käyttää ekologiseen kompensatioon ns. suojeluhyvityksen kautta, mutta kriteerit näille kohteille ovat hyvin tiukat. Ekologiseen kompensatioon ei kuitenkaan voida käyttää kohteita, jotka ovat jo suojelussa tai joiden suojelusta on päätetty esimerkiksi kaavoituksen tai strategian yhteydessä, kompensatian ei silloin katsota olevan lisää eli tuovan lisää luontoarvoja nykytilaan verrattuna. Tähän luonnonsuojeluohjelmaan tai esimerkiksi asemakaavaan kirjattuja suojelukohteita ei siten voida käyttää ekologiseen kompensatioon.

On huomattava kuitenkin, että arvioinnin kohteena olevan luonnonsuojeluohjelman kohteissa ei todennäköisesti ole ennallistamistoimilla saatavissa merkittävää luontoarvon paranemista. Kohteet eivät todennäköisesti kuitenkaan täytä suojelukompensaation kriteereitä, joten niiden suojeluohjelmasta pois jättäminen ekologiseen kompensatian käytettäväksi ei todennäköisesti ole kannattavaa.

Luonnonarvomarkkina on vasta kehittymässä, joten tässä hetkessä on mahdotonta ennustaa, millaisille kohteille tulevaisuudessa syntyy kysyntää ja millaiseksi kohteiden hintataso muodostuu. Kohteen vieminen kompensatiorekisteriin mahdollistaa alueen arvon kasvattamisen vuosien kuluessa. Rekisteriin vietyä kohdetta ei ole pakko myydä hyvitykseen, vaan se voidaan halutessa vetää pois rekisteristä, jos hyvitysalueelle on tarve osoittaa muuta käyttöä.

Luonnonsuojelualueille tarvitaan tai suositellaan usein erilaisia luonnon tilaa parantavia ennallistamistoimia. Ympäristöministeriön Kunta-Helmi-rahoituksen kautta on mahdollista saada hankerahoitusta sekä ennallistamisen suunnitteluun että toimenpiteiden toteutukseen. Valitettavasti tällä hallituskaudella ei ole tiedossa uusia avoimia rahoituskierroksia, mutta ohjelma on voimassa vuoteen 2030 asti.

1.5 Vaikutusten ennakkoarviointi (EVA)

Lahden kaupungissa vaikutusten ennakkoarviointia suositellaan tehtäväksi kun esitettävällä päätöksellä on merkittäviä vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin, tietyille ihmisryhmälle, alueelle, ympäristölle tai yritystoiminnalle; kun päätös on strategisesti, toiminnallisesti tai taloudellisesti merkittävä Lahden kaupungin talous ja toiminta huomioiden; kyseessä on merkittävä muutos palveluissa tai palveluverkossa tai kysymyksessä on merkittävä maankäyttöön vaikuttava ratkaisu tai suuri investointi.

Vaikutusten ennakkoarvioinnin tavoitteena on läpinäkyvämpi ja laadukkaampi päätöksenteko, joka huomioivat laajasti eri näkökulmia kaupunkilaisten hyväksi.

EVA:ssa tarkastellaan valmisteltavan päätöksen vaikutuksia:

- Kuntalaisiin: mm. terveys ja hyvinvointi, yhdenvertaisuus, sukupuolten ja kieliryhmien välinen tasa-arvo, osallisuus, työllisyys ja elinkeinoelämä, turvallisuus, tietoturva, palvelujen taso, kattavuus ja saatavuus eri alueilla.
- Organisaatioon: mm. toimivaltamuutokset, palveluiden tuottamistavat, tehtävien määrä, laatu tai menettelytavat, henkilöstön määrä, asema ja osallisuus, organisaation raportointi-, tiedottamis- ja selvitysvelvoitteet, muut hallinnolliset tehtävät.
- Ympäristöön: mm. Ihmisten elinolot, terveys ja viihtyvyys, maaperä, luonnon monimuotoisuus, ilmasto, maisema, kaupunkikuva, kulttuuriperintö, rakennettu ympäristö ja yhdyskuntarakenne.
- Talouteen: mm. Väestöryhmien ja kotitalouksien asema ja käyttäytyminen, yritysten toiminta, yritystenvälinen kilpailu ja kansainvälinen kilpailu, markkinoiden toimivuus, kunnallistalouden yhteisöjen rahoitus, voimavarojen jako, työllisyys ja tuottavuus, palvelutuotannon muutos.

EVA:ssa tarkastellaan valmistelijan esityksen rinnalla nollavaihtoehtoa, jossa on kuvattu, mitä tapahtuu, jos asialle ei tehdä mitään (nykytilanne).

2 Luonnon suojeluohjelman vaikutusten ennakoarvioinnin tulokset

2.1 Arvioinnin toteutus

Ennakoarviointi toteutettiin Lahden kaupungin arviointiohjeen mukaan. Suojeluohjelman toteutuminen arvioitiin vaihtoehtona 1 (VE1), ja toteutumattomuus ns. nollaversiona (VE0). Luonnonsuojeluohjelman kohteiden lukumäärän ja yhteispinta-alan vuoksi osassa arviointikriteereistä tarkasteltiin VE0 sisällä varsinaisen nollavaihtoehdon lisäksi 1–2 muuta vaihtoehtoista toteutumistapaa, erityisesti liittyen metsien talouskäytön erilaisiin vaihtoehtoihin. Näiden vaihtoehtojen tuominen varsinaisiksi kokonaisiksi vertailuvaihtoehtoiksi ei olisi kuitenkaan ollut kokonaisuuden kannalta järkevää, ja taulukosta olisi tullut turhaan vaikeasti tulkittava. Nyt lisävaihtoehdot ovat näkyvissä vain sellaisissa arviointikriteereissä, joissa ne ovat tavalla tai toisella oleellisia.

Eri vaihtoehtoja (pää- ja lisävaihtoehdot) arvioitiin kuvassa 3 esitetyllä asteikolla. Pisteytyksessä on aina tarkasteltu vain kyseistä arviointikriteeriä, eivätkä eri kriteerien pisteytykset ole välttämättä suoraan yhteneväisiä. Pisteisin ei liity suoraan mitään tarkkaa tai yksiselitteistä mitattavaa suuretta, vaan ne ovat aina kokonaisvaltaiseen arviointiin pohjautuvia, suhteellisia pisteitä.

VAIKUTUSTEN LUOKITTELU:

- +2 Suuri tai pitkäaikainen positiivinen vaikutus
- +1 Positiivinen vaikutus
- 0 Neutraali vaikutus tai ei vaikutusta
- 1 Negatiivinen vaikutus
- 2 Suuri tai pitkäaikainen negatiivinen vaikutus

Kuva 3. EVA-arvioinnissa käytetty pisteytys.

2.2 Luonnonsuojeluohjelman toteuttamisen hyödyt

Merkittävimmät hyödyt luonnonsuojeluohjelman toteuttamisella saadaan erityisesti kuntalaisten terveyden, hyvinvoinnin, elinolojen ja viihtyvyyden parantuessa. Tämä hyödyttää myös kuntataloutta, kun esimerkiksi erilaisten tukipalveluiden (mm. mielenterveys- ja erilaiset kuntoutuspalvelut) tarve vähenee, ja esimerkiksi työkykyisyys paranee. Toteuttaminen hyödyttää myös tulevia sukupolvia, kun luontoalueiden ja niiden tarjoamien terveyshyötyjen saatavuus ja säilyvyys varmistetaan suojelulla.

Luonnonsuojeluohjelman toteutus mahdollistaa useampien kuntastrategian ja kaupungin vapaaehtoisten sitoumuksien tavoitteiden toteutumisen. Näihin kuuluvat myös hiilineutraaliuden, ympäristötietoisuuden lisääntymisen ja luontopositiivisuuden saavuttamisen tavoitteet. Suojelualueiden toteuttaminen myös parantaa vesistöjen laatua.

Luonnonsuojeluohjelman toteuttaminen parantaa kuntalaisten palvelutasoa ja yhdenvertaisuutta. Erityisesti ohjelmaan kirjattujen hoito- ja käyttösuunnitelmien laatiminen ja toteuttaminen mahdollistaa luontoalueiden ja virkistyspalveluiden saavutettavuuden parantamisen erityisryhmille ja kaikille kuntalaisille.

Lahden luontopositiivinen imago vahvistuu luonnonsuojeluohjelman toteuttamisella. Myönteinen mielikuva kaupungista ja sen asuinalueista voi auttaa houkuttelemaan uusia asukkaita. Vastuulliset yritykset voivat kokea kaupungin kiinnostavaksi kohteeksi, jossa niillä on mahdollisuus saavuttaa omat vastuullisuustavoitteensa.

Uusien luonnonsuojelualueiden perustaminen luo uusia mahdollisuuksia erityisesti pienyrittäjille kuten luonto-oppaille ja hyvinvointivalmentajille sekä majoituspalveluille. Hoito- ja käyttösuunnitelmien mukaisten reittikunnostusten ja virkistyspalveluiden kuten laavujen ja pitkosten rakentaminen luo työmahdollisuuksia paikallisille yrityksille. Luonnonsuojelualueille suunniteltavat luonnon tilaa parantavat ennallistamistoimet kuten kuusen poisto lehtoalueilta ja ojien tukkiminen tarjoavat monipuolisia urakkamahdollisuuksia paikallisille yrittäjille.

Luontoalueiden läheisyys nostaa tutkimusten mukaan kiinteistöjen arvoa. Luonnonsuojeluohjelman toteuttaminen mahdollistaa kotitalouksien kiinteistöomaisuuden arvonnousun, ja todennäköisesti helpottaa asuntokauppaa. Uudet luonnonsuojelualueet myös vaikuttavat positiivisesti maisemalliseen kuvaan koko kaupungin tasolla ja monipuolistavat asukkaiden virkistysmahdollisuuksia.

Luonnonsuojelualueiden perustamisen yhteydessä on olemassa myös erilaisia rahoitusmahdollisuuksia suoraan metsäalueeseen liittyen (mm. METSO-rahoitus), ja esimerkiksi laajempien hankkeiden kautta mahdollistuvat kestävä rahoituksen instrumentit.

2.3 Luonnonsuojeluohjelman toteuttamisen haitat

Luonnonsuojeluohjelman toteuttamisen seurauksena tarvitaan mahdollisesti jonkin verran henkilökunnan töiden ja vastuiden uudelleenjärjestelyitä. On mahdollista, että tarvitaan henkilöstöressurssien uudelleen järjestelyitä kaupungin eri yksiköiden välillä. Näiden muutosten toteuttaminen vaatii myös suunnittelutyötä.

Henkilöstön tiedottamistehtävät voivat lisääntyä, erityisesti jos tavoitellaan ympäristökasvatuksen ja kaupunkilaisten luontotietoisuuden lisäämistä kaupungin omien tavoitteiden mukaisesti. Ilman riittävää tiedotusta suojelualueiden merkityksestä ja esimerkiksi lahoppuun merkityksestä monimuotoisuudelle osa asukkaista saattaa kokea luonnonsuojelualueiden luonnontilaistumisen epäsiistinä.

Luonnonsuojeluohjelman mukaisten hoito- ja käyttösuunnitelmien laatiminen sekä niissä ehdotettavien rakenteiden, reittimerkintöjen ja reittien rakentaminen tarvitsee ylläpito- ja investointirahoitusta.

Metsäalueiden siirtäminen talousmetsäkäytöstä suojelualueiksi periaatteessa vähentää korjuukelpoista metsäpinta-alaa. Tämä ei kuitenkaan Tapio palveluiden selvityksen (Strategisten metsälaskemien keskeiset tulokset, Tapio 9.9.2024) mukaan muuta kaupungin tavoittelemaa hakkuukertymää tai sen kassavirtaa merkittävästi.

Toisaalta 10-30 metrin vaihtumisvyöhykkeiden jättäminen suojelualueiden ja asutuksen väliin voi lisätä metsätoimen työtä,

koska pieniä hoidettavia kaistaleita tulee lisää laajojen suojelualueiden sijaan.

2.4 Hyödyt, jos luonnonsuojeluohjelmaa ei toteuteta

Tässä on kuvattu hyötyjä, jotka saavutetaan vain tilanteessa, jossa ohjelmaa ei toteuteta.

Ohjelman toteuttamatta jättämisestä (VE0) voidaan saada taloudellista hyötyä, jos ohjelmaan varatut alueet kaavoitetaan yritys- ja/tai asuintonteiksi. Tontit voidaan myydä tai vuokrata, ja saada kaupunkiin uusia yrityksiä ja asukkaita. Kaavoitusvaihtoehtoon liittyviä ongelmia on arvioitu tarkemmin luvussa 2.6.

Tapio palveluiden tekemän selvityksen (Strategisten metsälaskemien keskeiset tulokset, Tapio 9.9.2024) mukaan ilman luonnonsuojeluohjelmaa olisi vuotuinen hakkuukertymä noin 120 m³ ja vuotuinen kassavirta noin 1000 € suurempi.

2.5 Haitat, jos luonnonsuojeluohjelmaa ei toteuteta

Jos luonnonsuojeluohjelmaa ei toteuteta, merkittävimmät haitat kohdistuvat kaupungin luontopositiivisuus- ja hiilineutraalisuustavoitteisiin. Näiden tavoitteiden saavuttaminen vaikeutuu merkittävästi, varsinkin jos ohjelmaan varatuilla alueilla tehdään maankäytön muutoksia. Mahdollisiin maankäytön muutoksiin liittyy myös lisääntyviä hallinnollisia tehtäviä.

Haitat kohdistuvat voimakkaasti myös kuntalaisiin, kun monimuotoisen lähiluonnon terveyshyödyt jäävät saamatta sekä nykyisiltä kuntalaisilta että tulevilta sukupolvilta. Erityisesti vaihtoehto, jossa luontoalueilla toteutetaan laajoja päätehakkuita, aiheuttaa myös maisemallista haittaa ja kuntalaisten elinolojen, viihtyvyyden ja terveyden heikentymistä. Lakisääteisesti pysyvä suojelu on ainoa tapa turvata alueet aidosti myös tulevaisuudessa.

2.6 Kokonaisarvio luonnonsuojeluohjelmasta

	V0 luonnonsuojeluohjelma ei toteudu		V1 luonnonsuojeluohjelma toteutuu	
	Minimipisteet	Maksimipisteet	Minimipisteet	Maksimipisteet
kuntalaisvaikutukset	-4	1	9	9
organisaatio ja henkilöstö	-1	0	-1	0
talousvaikutukset	0	3	2	7
ympäristövaikutukset	-10	2	5	10

VAIKUTUSTEN LUOKITTELU:

- +2 Suuri tai pitkäaikainen positiivinen vaikutus
- +1 Positiivinen vaikutus
- 0 Neutraali vaikutus tai ei vaikutusta
- -1 Negatiivinen vaikutus
- -2 Suuri tai pitkäaikainen negatiivinen vaikutus

Kuva 4. Vaikutusten kokonaisarvio osa-alueittain. Kokonaispisteet muodostuvat liitteenä 2 olevan vaikutusten ennakoarvioinnin pisteistä.

Vaikutusten arvioinnin perusteella luonnonsuojeluohjelman toteuttamisesta on enemmän hyötyä kuin sen toteuttamatta jättämisestä (kuva 4). Vastaavasti toteuttamisesta syntyvät haitat jäävät selvästi pienemmiksi kuin toteuttamatta jättämisen haitat. Ero ohjelman toteuttamisen hyväksi korostuu entisestään, jos luonnonsuojeluohjelmaan varattujen alueiden käyttötapaa muutetaan esimerkiksi kaavoittamalla ne rakentamiseen, tai jos niillä toteutetaan päätehakkuita. Toteutuvia hyötyjä saadaan kaikilla arvioinnin sektoreilla, toisin kuin toteuttamatta jättämisellä. Toteuttamatta jättämisellä voidaan joissain tapauksissa (mm. vaikutukset yrityksiin,

vaikutukset kuntatalouteen) saavuttaa hyötyjä, mutta hyödyt ovat kaikissa näissä arviointikohdissa korkeintaan yhtä suuret kuin ohjelman toteuttamisella.

Toteuttamatta jättäminen vaikeuttaa selvästi kaupungin hiilineutraalius- ja luontopositiivisuustavoitteiden saavuttamista. Lahden kaupungin ympäristöohjelmassa vuodelta 2018 on asetettu kaupungin suojelupinta-alatavoitteeksi 5 % vuoteen 2030 mennessä. Tällä hetkellä suojeltua pinta-alaa on 2,06 % (ml. yksityiset ja seurakuntien omistamat suojelualueet). Ohjelman toteuttamisella on mahdollista päästä vasta 3,7 % pinta-alaan, joten tavoitteeseen pääsemiseen tarvitaan lähiaikoina ohjelman täydentämistä lisäkohteilla ja/tai yksityisten maanomistajien kannustamista suojeluun.

Ohjelman toteuttamatta jättämisestä mahdollisesti syntyvät lyhytaikaiset taloudelliset hyödyt eivät todennäköisesti riitä ylittämään pidemmällä aikavälillä syntyviä negatiivisia talousvaikutuksia. Negatiivisia vaikutuksia tulee mm. kuntalaisten terveyteen, viihtymiseen ja kiinteistöjen arvoon liittyvien vaikutusten kautta.

Pidemmän aikavälin taloudellista hyötyä ohjelman toteuttamatta jättämisestä voidaan periaatteessa saada kaavoittamalla ohjelmaan varatut alueet yritys- ja/tai asuintonteiksi. Toisaalta alueilla on todettu merkittäviä luontoarvoja, jolloin niiden tosiasiallinen hyödyntäminen muuhun kuin suojeluun voi olla haasteellista. Lisäksi suojeltaviksi ehdotetuista alueista monet sijaitsevat kaavoittamattomalla alueella ja monet kohteista olisi hankalaa tai kallista liittää osaksi kaupungin infrastruktuuria. Lisäksi monet kohteet ovat rakentamisen kannalta hankalia tai jopa mahdottomia toteuttaa joko lainsäädännön (mm. rannan läheisyys, lakisääteisesti suojeltavat luontoarvot) tai vaikean rakennettavuuden vuoksi (mm. maaperän laatu, topografia). Kaavoitetuilla, hyvillä rakennuspaikoilla sijaitsevilla kohteilla puolestaan on useimmilla merkittävää virkistyskäyttöä. Näistä syistä uusille luonnonsuojelualueille lasketun tasearvon (5,2 milj.€) realisoiminen esimerkiksi tonttimyynnin kautta ei ole käytännössä mahdollista.

Suoria negatiivisia talousvaikutuksia (investointi- ja käyttörahoitus) ohjelman toteuttamisesta syntyy lähinnä suojelualueiden hoito- ja

käyttösuunnitelmien teettämisestä sekä niiden toteuttamisesta, kuten virkistysreiteistä ja -rakenteista sekä mahdollisista ennallistamistoimista. On kuitenkin huomattava, että näistä kustannuksista osa toteutuisi myös ilman luonnonsuojeluohjelman toteutumista. Kaikki suojeluohjelman kohteet, joihin ohjelmassa osoitetaan hoito- ja käyttösuunnitelman tekeminen, ovat jo nykyisellään virkistyskäytössä. Virkistyskäyttöön liittyvät kulut ovat todennäköisesti samat riippumatta siitä onko kohde luonnonsuojelualue vai ei. Ohjelman 33 kohteesta yhdeksälle ehdotetaan hoito- ja käyttösuunnitelman laatimista.

Ohjelman toteuttaminen todennäköisesti vaatii ainakin jonkin verran töiden uudelleenjärjestelyä Lahden kaupungin organisaation sisällä. Luonnonsuojelutyön työmäärä lisääntyy jossain määrin, ja toisaalta samalla metsien hoidosta vastaavien henkilöiden työmäärä vähenee. Organisaation työtehtävien, vastuiden ja työmäärän muutokset voidaan pitää maltillisina huolellisella etukäteissuunnittelulla ja tehtävien priorisoinnilla. Tiedottamistehtävien lisääntyminen on Lahden kaupungille mahdollisuus toteuttaa myös ympäristökasvatuksen ja luontotietoisuuden lisäämisen tavoitteitaan ja sitoumuksiaan.

Arvioinnissa ei ole huomioitu eri vaihtoehtoja rajata ohjelmassa ehdotettuja kohteita. Kaupunkiympäristölautakunnan iltakoulussa 30.10.2024 on ehdotettu 10–30 metrin vaihettumisvyöhykkeen rajaamista suojelualueiden ympärille asutukseen rajautuvissa kohteissa. Kapeilla vyöhykkeillä tavoiteltava "hoidetun" metsän alue saattaa aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia sekä strategiaan tavoitteisiin että kuntatalouteen. Kapeilla vyöhykkeillä tavoiteltava "hoidettu" metsä vaatii tilanpuutteen vuoksi kallista käsityönä tehtävää metsänhoitoa. Erilaisten luontopositiivisuuteen, luontotietoisuuteen ja kiinteistönomistajien monimuotoisuuden lisäämisen liittyvien tavoitteiden saavuttamien vaikeutuu, kun lahoppuusta ja muusta luonnontilaisen metsän piirteistä siivottu metsä ylläpitää vääristynyttä mielikuvaa tavoiteltavasta metsän tilasta.

3 Johtopäätökset

Luonnonsuojeluohjelman toteuttaminen tukee Lahden kaupungin strategian 2030 toteutumista, vastaa erilaisiin lain vaatimuksiin ja Lahden kaupungin tekemiin vapaaehtoisiiin sitoumuksiin (kuva 1). Luonnonsuojeluohjelman kohteista useampi kytkeytyy suoraan jo olemassa olevaan luonnonsuojelualueeseen tai muuhun luontoalueeseen, ja ne ovat myös pinta-alaltaan melko suuria. Ohjelman toteuttaminen parantaa siten Lahden kaupungin koko ekologisen verkoston laatua, kokoa ja kytkeytyvyyttä.

Luonnonsuojeluohjelman avulla Lahden kaupunki voi toteuttaa Luonnonsuojelulain mukaista lakisääteistä velvollisuuttaan edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua sekä maisemansuojelua alueellaan. Suojeluohjelma toteuttaa useimpien kohteiden osalta voimassa olevaa yleiskaavaa ja muuta maankäytön suunnittelua. Alueiden suojelu ei ole ristiriidassa kaupunkilaisten virkistyspalveluiden kanssa. Hoito- ja käyttösuunnitelmien avulla turvataan sekä luontoarvojen lisäksi myös virkistyspalveluiden säilyminen.

Tämän vaikutusten arvioinnin perusteella suosittelemme, että Lahden kaupunki toteuttaa laaditun luonnonsuojeluohjelman. Suosittelemme myös, että ohjelman laajentaminen otetaan hyvissä ajoin käsittelyyn, jotta kaupungin asettama 5 % suojelupinta-alatavoite voidaan saavuttaa. Ohjelmasta nyt pois jätetyt kohteet soveltuvat hyvin ohjelman laajentamiseen.

Verrattuna muihin edelläkävijäkuntiin Lahden suojelutavoitteet ovat nykyisellään maltillisia. Esimerkiksi Espoossa luonnonsuojelualueet kattavat jo 13 % Espoon maapinta-alasta (7,5 % kun myös merialueet huomioidaan), ja päätöksiä uusista suojelualueista on tehty vuonna 2025. Helsinki on asettanut vuonna 2025 tavoitteen suojella 10,9 % maa-alastaan. Vantaalla tehtiin vuonna 2024 päätös lisäsuojelusta, joka nostaisi suojelualueiden osuuden 6,9 % Vantaan pinta-alasta.

4 Liitteet

Liite 1: Luonnonsuojeluohjelman vaikutukset kaupungin strategian toteutumiseen

Strategian tavoite	VE0 luonnonsuojeluohjelma ei toteudu	VE1 luonnonsuojeluohjelma toteutuu
Lahti – tehty kestäväksi. Strategian visiona on, että Suomen johtavan ympäristökaupungin edelläkävijyys tuo asukkaille hyvinvointia ja yrityksille menestystä.	0	+1, johtava ympäristökaupunki tekee ympäristön ja luonnon kannalta positiivisia ja pitkäkestoisia päätöksiä, jotka tuottavat myös taloudellista hyötyä tulevaisuudessa
Strategian mukaisesti Lahti pyrkii luontopositiivisuuteen vuoteen 2030 mennessä.	-2, ilman lisäsuojelua Lahden ei ole mahdollista saavuttaa luontopositiivisuutta	+2, Luonnontilan parantaminen lisäsuojelulla on olennainen osa luontopositiivisuuden saavuttamista. +1, luonnonsuojelualueet, alueiden opasteet sekä muu mahdollinen viestintä tarjoavat mahdollisuuden asukkaiden luontotietoisuuden lisäämiseen ja luontopositiivisuuden edistämiseen yksityisillä kiinteistöillä
Strategian mukaisesti Lahti pyrkii hiilineutraaliuteen vuonna 2025. Tavoitetta ollaan siirtämässä eteenpäin.	+ 1, jos alueiden käyttötavat säilyvät entisellään, eikä alueilla tehdä lainkaan hakkuita. -2, jos kohteissa tehdään päätehakkuita, jolloin hiilivarastot menetetään. Hiilinielu palautuu hakkuita edeltävälle tasolle vasta vuosikymmenten päästä.	+2, suojelu varmistaa puuston ja maaperään hiilinielun säilymisen, mikä mahdollistaa kaupungin hiilineutraalisuus-tavoitteen saavuttamisen. Luonnontilaisistuviin metsiin syntyy pitkäaikainen hiilivarasto. Tavoite nojaa osittain tarpeeseen sitoa jäljelle jääviä päästöjä Lahden luonnollisiin hiilinieluihin.
Strategiassa tavoitellaan kehittymistä kansainvälisenä	0	+1, edustavat, monimuotoiset ja riittävän laajat luontoalueet mahdollistavat luontomatkailun

urheilu-, matkailu-, ja tapahtumakaupunkina.		yleistymisen ja toimintapohjan laajenemisen. Esimerkiksi Lapakiston suositun alueen laajeneminen voi houkutella matkailijoita saapumaan kauempaakin.
Strategiassa tavoitellaan asukkaiden hyvinvoinnin lisääntymistä. Mittaavina tavoitteina on luonnon monimuotoisuuden vahvistuminen, lahtelaisten liikkumisen lisääntyminen, ja lähiluonnon virkistyskäyttömahdollisuuksien kasvaminen.	0	+2, uusien luonnonsuojelualueiden perustaminen tukee suoraan luonnon monimuotoisuuden vahvistamista +2, Suurin osa uusista suojelualueista sijoittuu lähivirkistys- ja retkeilyalueille, joilla merkittäviä luontoarvoja. Lisäksi Kaupunkimetsien virkistyskäyttö ja kulumisen - loppuraportissa (Luke, 2024) todetaan, että ihmiset kokevat monimuotoisemmat metsät laadukkaammiksi. Toisaalta lahpuuston koetaan vaikeuttavan alueilla liikkumista. Lahpuuta on kuitenkin mahdollista hyödyntää kulkureittien rajaamisessa sekä kulumisen hillitsemisessä. Ohjelmassa alueille osoitettavien hoito- ja käyttösuunnitelmien avulla turvataan ja kehitetään alueiden virkistyskäyttöä mm. kehittämällä reitistöä ja rakenteita. Selkeät reitit ja toimivat palvelurakenteet kannustavat lahtelaisia liikkumaan luonnossa.

Liite 2: Luonnonsuojeluohjelman vaikutusten ennakkoarviointi

8.5.2025

Vaikutusten ennakoarviointi

Luonnonsuojeluohjelman vaikutusten ennakoarvioinnin tavoitteena on tarjota eväitä läpinäkyvämpään ja laadukkaampaan päätöksentekoon, joka huomioivat laajasti eri näkökulmia kaupunkilaisten hyväksi. Tässä ennakoarvioinnissa on tarkasteltu luonnonsuojeluohjelman todennäköisiä vaikutuksia kuntalaisiin, kuntaorganisaatioon, talouteen ja ympäristöön.

Vaikutusten luokittelu on kuvattu alla.

VAIKUTUSTEN LUOKITTELU:

- +2 Suuri tai pitkäaikainen positiivinen vaikutus
- +1 Positiivinen vaikutus
- 0 Neutraali vaikutus tai ei vaikutusta
- -1 Negatiivinen vaikutus
- -2 Suuri tai pitkäaikainen negatiivinen vaikutus

8.5.2025

1.1 Luonnonsuojeluohjelman kuntalaisvaikutukset

Kuntalaisvaikutukset	VE0 luonnonsuojeluohjelma ei toteudu	VE1 luonnonsuojeluohjelma toteutuu
kuntalaisten terveys ja hyvinvointi	-2, jos ohjelman alueilla tehdään päätehakkuita. Monimuotoisen luonnon tuomat fyysisen ja psyykkisen terveyden hyödyt pienenevät merkittävästi.	+2, kun kohteet säästyvät ja luonnon monimuotoisuus alueilla pääsee kehittymään ovat luontoympäristöjen terveydelliset vaikutukset mittavia. Tutkimuksissa on osoitettu, että luontokosketuksella on positiivisia vaikutuksia esimerkiksi palautumiseen, keskittymiseen ja fyysiseen aktiivisuuteen.
	-1, jos alueita tehdään aktiivisia hoitotoimenpiteitä kuten pienpuuston poistoa, mutta ei toteuteta päätehakkuita. Luonnon monimuotoisuuden fyysisen ja psyykkisen terveyden hyödyt jäävät luonnonmetsiä selvästi pienemmiksi kohteilla, joissa puututaan metsän luonnollisiin rakennepiirteisiin.	Esimerkiksi Kaupunkimetsien virkistyskäyttö ja kuluminen - loppuraportissa (Luke, 2024) todetaan, että ihmiset kokevat monimuotoisemmat metsät laadukkaammiksi. Toisaalta tutkimuksessa havaittiin, että lahoppuuston koetaan vaikeuttavan alueilla liikkumista. Lahoppuuta on kuitenkin mahdollista hyödyntää kulkureittien rajaamisessa sekä kulumisen hillitsemisessä.
	+1, jos alueita hoidetaan lähivirkistysalueina. LS-alueita intensiivisemmät hoitotoimenpiteet kuten yksittäisten puiden poisto pienentävät kuitenkin luonnon monimuotoisuuden tuottamia	Lisäksi Luonnonvarakeskuksen (2024) selvityksessä osoitettiin, että laadukas lähiluonto voi tuoda merkittäviä säästöjä astman hoitoon sekä vähentää

8.5.2025

fyysisen ja psyykkisen
terveyden hyötyjä.masennuksen ja tyypin 2 diabeteksen
esiintyvyyttä.

Tutkimuksissa on myös osoitettu vahva yhteys luonnon monimuotoisuuden ja autoimmuunisairauksien välillä, mahdollisimman monimuotoinen lähiympäristö pienentää mm. allergioiden riskiä.

kattavuus ja saatavuus eri alueilla,
kuntalaisten osallisuus

0, luonnonsuojelualueiden kattavuus ja saatavuus Lahdessa eivät muutu. Virkistyspalvelut säilyvät samanlaisina, jos alueiden käyttö säilyy ennallaan.

+1, luonnonsuojelualueiden kattavuus kunnan alueella paranee, ja useammalla kuntalaisella on helpompi pääsy monimuotoiseen lähiluontoon. Suojelualueiden saatavuus ja saavutettavuus paranevat erityisesti Lahden eteläosissa, Ahtialassa ja Nastolan taajaman läheisyydessä. Saavutettavuus jää edelleen puutteelliseksi Lahden pohjoisosissa.

-1, virkistyskäyttömahdollisuudet heikentyvät, mikäli kohteita kaavoitetaan muuhun käyttöön tai virkistysalueilla tehdään laajoja päätehakkuita.

Ohjelman mukaisissa hoito- ja käyttösuunnitelmissa voidaan tarkentaa alueista tiedottamista, ja opasteilla ja reittimerkinnöillä parantaa kohteiden saavutettavuutta. Reittien suunnittelussa voidaan osallistaa kuntalaisia ja tarjota mahdollisuus vaikuttaa omaan lähiympäristöönsä.

	8.5.2025	
kuntalaisten turvallisuus	0, ei merkittävää vaikutusta.	0, ei merkittävää vaikutusta. Oikeanlaisella kulunohjauksella ja opastuksilla luonnonsuojelualueilla voidaan välttää mahdolliset luonnonhoidon muutoksista johtuvat riskit kaupunkilaisille.
vaikutukset tuleville sukupolville	0, jos alueet säilyvät nykyisessä tilassa ja käytössä.	+ 2, suojelualueet auttavat pysäyttämään luontokatoa ja varmistavat monimuotoisen lahtelaisen luonnon säilymisen myös tuleville sukupolville.
	-1, jos kohteissa toteutetaan jatkuvapeitteistä metsänhoitoa. Metsänhoidolliset toimenpiteet eivät mahdollista luonnon tilan paranemista tulevien sukupolvien hyödyksi.	
	-2, jos kohteissa tehdään päätehakkuita, tai kohteen käyttötapaa muutetaan esimerkiksi kaavoituksella tonteiksi. Tulevien sukupolvien mahdollisuudet hyötyä monimuotoisesta luonnosta pienenevät merkittävästi.	

vaikutukset ympäristötietoisuuteen	8.5.2025 0, kohteiden tiedotus melko vähäistä, nykytilan säilyttäminen ei lisää kuntalaisten ympäristötietoisuutta.	+ 2, uusista suojelualueista ja niiden suojelun perusteista (mm. lajisto ja uhanalaiset luontotyypit) tiedottaminen mahdollistaa kuntalaisten ympäristötietoisuuden lisäämisen tehokkaasti. Suojelualueiden toteuttamisella monimuotoisuuden tukemiseksi kaupunki näyttää hyvää esimerkkiä kaupunkilaisille luontokadon pysäyttämistä. Tietoisuutta lisätään mm. opastamateriaaleilla ja kohteiden infotauluilla. Näillä on suuri merkitys myös esim. varhaiskasvatuksessa.
vaikutukset yhdenvertaisuuteen, sukupuolten ja kieliryhmien tasa-arvo	0, luonnonsuojelualuiden ja monimuotoisen luonnon saavutettavuus säilyy ennallaan.	+1, uusien luonnonsuojelualueiden perustaminen mahdollistaa useammille ihmisryhmille pääsyn monimuotoiseen luontoon ja sen tarjoamiin terveyshyötyihin. Ohjelman mukaisissa hoito- ja käyttösuunnitelmissa voidaan tarkemmin huomioida myös esteettömyys ja muut erityisryhmien tarpeet kuten kylttien kieliversiot ja tekstien saavutettavuus.

vaikutukset kuntalaisten palvelutasoon

8.5.2025

0, nykytilan säilyttäminen ei vähennä tai lisää kuntalaisten palveluita.

+1, suojelualueille toteutettavat ja/tai parannettavat kulkureitit parantavat kuntalaisten virkistyspalveluita. Selkeä kulunohjaus (reittimerkinnot ja rakenteet) lisäävät alueiden houkuttelevuutta kuntalaisille (esim. Lepakisto). Tiedottamisen kautta kohteista tehdään saavutettavampia (esim. Geopark-kohteet), joista moni sijaitsee luonnonsuojelualueilla.

8.5.2025

1.2 Luonnonsuojeluohjelman organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	VE0 luonnonsuojeluohjelma ei toteudu	VE1 luonnonsuojeluohjelma toteutuu
tehtävien määrä ja menettelytavat henkilöstön määrä, asema ja osallisuus	0, ei muutoksia henkilöstön tehtävien määrässä ja laadussa.	<p>0, luonnonsuojelun tehtäväkenttä kasvaa uusien suojelualueiden perustamisen myötä. Tehtävät ovat hoidettavissa nykyisillä resursseilla, mikäli työtehtäviä selkeytetään, karsitaan ja jaetaan uudelleen nykyisen henkilökunnan kesken. Osittaiset työnkuvamuutokset ovat mahdollisia.</p> <p>Metsätoimen hallinnoimista alueista osa siirtyy kokonaan luonnonsuojeluun. Suuri osa näistä alueista on jo tällä hetkellä metsätalouskäytön ulkopuolella kohteilla vallitsevien luontoarvojen tai esimerkiksi epäedullisten olosuhteiden vuoksi.</p> <p>Metsähakkuiden painottuminen jatkossa pirstaleisimmille virkistysalueille voi lisätä työmäärää, toisaalta samaan aikaan metsätoimen hallinnoima kokonaispinta-ala pienenee.</p> <p>Riittävällä ja oikea-aikaisella henkilöstösuunnittelulla muutokset eivät vaadi välttämättä lisäresursointia.</p>

8.5.2025

vaikutukset metsätoimen
tulostavoitteeseen0, metsätoimen tulostavoite pysyy
nykyisellään0, suojelualueiden lisäämisestä
huolimatta metsätoimen tulostavoite voi
pysyä ennallaan (Strategisten
metsälaskemien keskeiset tulokset, Tapio
9.9.2024).+1, METSO-rahoituksen kautta on
mahdollista saada rahallinen korvaus
myös sellaisista kohteista, joista ei tällä
hetkellä voida tulouttaa puunmyynnistä
tuloja.organisaation raportointi-,
tiedottamis- ja selvitysvelvoitteet,
muut hallinnolliset tehtävät0, alueiden käyttö niiden nykyisellä
tavalla ei lisää eikä vähennä
hallinnollisia tehtäviä.Nykyisten suojelemattomien
virkistysalueiden kulunohjauksen,
hoidon ym. töiden tilaus ja ohjaus
vaatii
hallinnollisia/suunnittelutehtäviä.-1, ympäristökasvatustavoitteiden
saavuttamiseksi suojelualueista
tiedottaminen lisää tiedottamistehtäviä.
Ohjelman mukaisten hoito- ja
käyttösuunnitelmien tekeminen tai
tilaaminen lisää hallinnollisia ja/tai
suunnittelutehtäviä.Hoito- ja käyttösuunnitelmien laatiminen
on osoitettu kohteille, joilla on jo
merkittävää virkistyskäyttöä. Suunnitellut
olemassa olevien reittien ja opasteiden
kunnostustyöt eivät lisää työmäärää
nykytilaan verrattuna.-1, mahdolliset alueiden
käyttötavan muutokset
(metsätalous, kaavoitus,
virkistyskäytön laajentaminen)
voivat lisätä hallinnollisia tehtäviä.
Tehtävien määrä riippuu
muutoksen laadusta ja
suuruudesta.

8.5.2025

1.3 Luonnonsuojeluohjelman talousvaikutukset

Talousvaikutukset	VE0 luonnonsuojeluohjelma ei toteudu	VE1 luonnonsuojeluohjelma toteutuu
palvelutuotannon muutos	0, kun alueiden käyttötavat säilyvät entisellään.	+1, palvelutuotannon lisäys virkistyspalveluihin esimerkiksi Lapakiston alueella mahdollistaa lisääntyvän ulkoiluun ja virkistykseen liittyvän matkailun lisääntymisen ja lisää houkuttelevuutta asuinpaikkana.
markkinoiden toimivuus, kunnallistalouden yhteisöjen rahoitus, voimavarojen jako	0, kun alueiden käyttötavat säilyvät entisellään.	+1, ympäristökasvatukseen ja asukkaiden hyvinvointiin yhdistetty luonnonsuojelualueen perustamisen hankkeistus voi tarjota mahdollisuuksia kuntarahoituksen yhteiskunnalliseen rahoitukseen. Ulkoisella rahoituksella voidaan pienentää henkilöstön työmäärää.
vaikutukset yrityksiin yritysten toiminta, yritystenvälinen kilpailu ja kansainvälinen kilpailu	0, kun alueiden käyttötavat säilyvät entisellään.	0, Suojeluohjelmassa olevia kohteita ei ole varattu kaavoissa asunto- tai teollisuusrakentamiseen, joten niistä ei aiheudu tämän suhteen taloudellisia tappioita tai haasteita yritystoiminnalle

8.5.2025

+1, jos alueita kaavoitetaan yritysten käyttöön. Kaavoituksen mahdollisuudet saattavat olla kuitenkin rajallisia. Osa alueista sijaitsee kaukana kaavoitetuista alueista ja/tai yhdyskuntarakenteesta, osa sijaitsee heikosti rakennettavalla maaperällä, osaa ei voida kaavoittaa lainsäädännöllisistä syistä (mm. luontoarvot), osa on hyvin suosittuja ulkoilualueita. Realistisesti kaavoitettavissa olevia kohteita on vain vähän.

+1, ohjelman toteuttaminen tuottaa mainehyötyä kaupungille, yritykset haluavat tulla kaupunkiin, joka on ekologisesti houkutteleva, "luontoposiitiivinen"

Laajenevat luonnonsuojelualueet mahdollistavat uusien luonto- ja hyvinvointialan yritysten perustamisen ja työllistämisen

väestöryhmien ja kotitalouksien asema ja käyttäytyminen

0, kun alueiden käyttötavat säilyvät entisellään.

+1, lähellä sijaitsevat virkistysalueet ja monimuotoinen luonto lisäävät kiinteistöjen arvoa ja siten kotitalouksien omaisuuden arvoa. Uudet luonnonsuojelualueet lisäävät tällaisten kiinteistöjen lukumäärää. Kiinteistön lähellä olevat luonnonsuojelualueet voivat lisätä kiinnostusta myynnissä olevista kiinteistöistä ja nopeuttaa alueen kiinteistökauppaa ja helpottaa kotitalouksien asemaa.

+1, jos alueita kaavoitetaan asuinrakentamiseen, ja kaavoituksessa huomioidaan eri väestöryhmien tarpeet. Kaavoituksen mahdollisuudet saattavat olla kuitenkin rajallisia. Osa alueista sijaitsee kaukana kaavoitetuista alueista ja/tai yhdyskuntarakenteesta, osa sijaitsee heikosti rakennettavalla maaperällä, osaa ei voida kaavoittaa

Lisääntyvät luonnonsuojelualueet voivat lisätä kiinnostusta muuttaa

8.5.2025

lainsäädännöllisistä syistä, osa on hyvin suosittuja ulkoilualueita. Realistisesti kaavoitettavissa olevia kohteita on vain vähän.

suojelualueiden lähelle sijoittuville asuinalueille.

vaikutukset kuntatalouteen

0, kun alueiden käyttötavat säilyvät entisellään. Merkittävä osa suunnitelman alueista on metsänkäsittelyn ulkopuolella mm. lainsäädännön rajausten ja kaupungin luonnonympäristön ja virkistysvaalimiseen liittyvien metsänhoito-ohjeiden vuoksi.

+2, lyhyellä ja erityisesti pitkällä aikavälillä kertyvät fyysisen ja psyykkisen terveyden hyödyt kuntalaisille pienentävät erilaisten terveys- ja tukipalveluiden tarvetta kaikissa ikäryhmissä. Terveysvaikutukset heijastuvat myönteisesti talouteen myös esimerkiksi sairaslomien vähenemisen ja lyhenemisen kautta.

+1, jos kohteissa tehdään merkittäviä hakkuita. Hakuutulon kokonaisvaikutusta pienentävät uudelleenmetsityksen kulut. Päätehakkuut myös vaikuttavat negatiivisesti mm. kiinteistöjen arvoon ja alueiden

+1, kaupunki on houkutteleva yrityksille ja uusille asukkaille, mikä tukee taloudellista elinvoimaisuutta. Osa suojelusta saatavista METSO-korvauksista voidaan käyttää suojelukulujen kattamiseen. Suojelualueille on mahdollista hakea Kunta-Helmi- tai muuta vastaavaa ulkoista rahoitusta

8.5.2025

kiinnostavuuteen yrityksille ja uusille asukkaille.

ennallistamistoimenpiteisiin, mikä pienentää kaupungin omaa rahoitustarvetta.

-1, suojelualueverkoston kasvattaminen lisää kustannuksia. Hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimisesta syntyvät kustannukset ovat n. 10–20 000 €/vuosi. Kustannukset voidaan jatkossakin kattaa luonnonsuojelun budjettikehyksestä. Lisäksi kustannuksia syntyy virkistysrakenteiden, reitti- ja pääopasteiden suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnostamista. Rakenteet tarvitsevat vaihtelevasti vuosittaista huoltoa.

vaikutukset työllisyyteen ja tuottavuuteen

0, jos alueiden käyttötavat säilyvät entisellään

+1, luonnonsuojelualueiden perustaminen luo lisää mahdollisuuksia luonto-, hyvinvointi- ja matkailualan yrittäjille (erityisesti pk-yritykset ja yksinyrittäjät kuten majoituspalvelut, luonto-oppaat ja personal trainerit).

Virkistysrakenteiden rakentaminen ja kunnostaminen tarjoaa työtä paikallisille suunnittelusta, toteutuksesta ja rakentamisesta vastaaville yrityksille.

8.5.2025

1.4 Luonnonsuojeluohjelman ympäristövaikutukset

Ympäristövaikutukset	VE0 luonnonsuojeluohjelma ei toteudu	VE1 luonnonsuojeluohjelma toteutuu
vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen	<p>0, jos alueiden käyttötavat säilyvät entisellään</p> <p>-1, jos ohjelman alueita käytetään jatkuvapeitteeseen metsätalouteen tai supistetaan kaavoituksessa</p> <p>-2, jos alueita päätehakataan tai kaavoitetaan muuhun maankäyttöön</p>	+2, perustamalla uusia suojelualueita turvataan lajiston elinympäristöt ja uhanalaiset luontotyypit. Osalle uusista suojelualueista laaditaan hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa tutkitaan myös mahdollisia ennallistamistoimia (esim. suot). Suojelualueena alueisiin ei kohdistu enää monimuotoisuutta vähentäviä toimenpiteitä, ja monimuotoisuus lisääntyy ajan kuluessa.
vaikutukset ilmastoon	<p>+2, jos alueiden käyttötavat säilyvät entisellään, eikä alueilla tehdä lainkaan hakkuita eikä lahoppuuta poisteta.</p> <p>-2, jos kohteita käytetään metsätalouteen. Puun korjuu vapauttaa puihin sitoutuneen hiilen käyttötavasta riippuen joko lähes välittömästi (esim. energiapuu) tai vasta pidemmällä aikavälillä (esim. pitkäikäiset puutuotteet). Lisäksi maanmuokkauksen, hakkuutähteiden</p>	+ 2, suojelu mahdollistaa puuston säilyttämisen. Metsä muodostaa pysyvän hiilivaraston, ja hiiltä sitoutuu hitaasti myös maaperään varastoon. Kokonaisuudessaan tämä tukee kaupungin hiilineutraalius-tavoitteita.

8.5.2025

		hajotustoiminnan ja maaperän hiilivarastojen vapautumisen seurauksena metsä voi olla hiilenlähde jopa yli 20 vuotta.	
vaikutukset maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuriperimään		0, jos alueiden käyttötavat säilyvät entisellään.	+1, suojelualueina metsät kehittyvät profiililtaan luonnontilaisemmiksi ja monimuotoisemmiksi. Talousmetsää vaihtelevampi metsän profiili on maisemana mielenkiintoisempi. Metsien luonnonmukaistuminen palauttaa maiseman ennen peltojen laajamittaista raivausta edeltävään historialliseen tilaan.
		-1, jos kohteita käytetään jatkuvapeitteiseen metsätalouteen, on vaikutus maisemaan ja kaupunkikuvaan pieni.	
		-2, jos kohteissa tehdään päätehakkuita. Vaikutus maisemaan ja kaupunkikuvaan on merkittävä.	
vaikutukset rakennettuun ympäristöön/yhdyskuntarakenteeseen		0, jos alueiden käyttötavat säilyvät entisellään	0, alueiden säilyminen metsäisinä ei suoraan vaikuta rakennettuun ympäristöön ja sen ominaisuuksiin
			+1, ohjelman mukaisten hoito- ja käyttösuunnitelmien laatiminen ja toteutus erityisesti virkistyspalvelurakenteiden (esim. virkistysreitit, laavut tms.) monipuolistavat yhdyskuntarakennetta.

vaikutukset elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen

8.5.2025

0, jos alueiden käyttötavat säilyvät entisellään.

+ 2, suojelun myötä alueet lisäävät hyvinvointia myös tulevaisuudessa. Mahdolliset luonnon monimuotoisuutta lisäävät toimenpiteet parantavat luontoalueiden laatua ja siten myös elinoloja, terveyttä ja viihtyvyyttä laaja-alaisesti.

Alueille lisättävät reittiohjeistukset ja kulkemista helpottavat ja ohjaavat rakenteet tukevat alueiden arvoa virkistysalueina.

-1, ohjelman toteutumattomuus voi lisätä "luontoahdistusta"

-1, ilman ympäristötietoisuuden lisäämistä (esimerkiksi lahoppuun ja pajujen merkityksestä luontoalueilla), joidenkin asukkaiden viihtyvyys voi alentua, jos luonnonmetsä koetaan epäsiistinä.

-2, isot ja pienemmätkin päätehakkuut vähentävät ja vaikeuttavat suoraan alueiden virkistyskäyttöä, viihtyvyyttä ja alueiden koettua viihtyvyyttä.

vaikutukset maaperään ja vesistöihin

0, jos alueiden käyttötavat säilyvät entisellään

+1, suojelun alueiden rauhassa kehittyvä kasvillisuus sekä mahdollisuudet ohjata kulkua ja siten rajata maaperän kulumista parantavat maaperäeliöstön monimuotoisuutta ja lisäävät maaperän elinvoimaisuutta. Rauhassa kehittynyt kasvillisuus vähentää maanpinnan eroosiota, parantaa hulevesien

8.5.2025

	imeytymistä ja vähentää ravinnepäästöjä vesistöihin.
-1, jos hakkuita lisätään nykytasosta. Lisääntynyt metsäkoneiden aiheuttama maaperän rikkoontuminen aiheuttaa valuma-alueen vesistöihin ravinne- ja humusainevalumia. Monimuotoisuuden väheneminen maan päällä aiheuttaa monimuotoisuuden vähenemistä myös maaperässä.	+2, suoraan vesistöihin rajautuvissa luontotyypeissä luonnontilaisuuden parantuminen vaikuttaa vielä voimakkaammin vesistön vedenlaatuun.
-2, jos alue kaavoitetaan muuhun maankäyttöön, maaperän elinvoimaisuus ja monimuotoisuus heikkenevät merkittävästi erityisesti läpäisemättömän pinnan lisääntyessä (rakennukset, asfaltti). Erityisesti vesistöihin rajautuvien alueiden päätehakkuut aiheuttavat ravinne- ja humusainevalumia vesistöihin.	

8.5.2025

Alla olevassa taulukossa on esitetty yhteenveto vaikutusten ennakoarvioinnin tuloksista.

	V0 luonnonsuojeluohjelma ei toteudu		V1 luonnonsuojeluohjelma toteutuu	
	Minimipisteet	Maksimipisteet	Minimipisteet	Maksimipisteet
kuntalaisvaikutukset (max 14 pistettä)	-4	1	9	9
organisaatio- ja henkilöstövaikutukset (max 6 pistettä)	-1	0	-1	0
talousvaikutukset (max 12 pistettä)	0	3	2	7
ympäristövaikutukset (max 12 pistettä)	-10	2	5	10

